

مروری بر عوامل موثر بر رعایت اخلاق در پژوهش‌های علوم پزشکی

زهرا اسمعیلی آبدر^۱، علیرضا
امیرکبیری^۲، فریده حق شناس^۳،
محمد رضا ربیعی مندجین^۴

^۱ دانشجوی دکتری مدیریت دولتی دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز
^۲ دانشیار گروه مدیریت دولتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
^۳ استادیار گروه مدیریت دولتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.
^۴ استادیار گروه مدیریت دولتی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

تاریخ دریافت مقاله: ۹۹/۶/۱۶؛ تاریخ پذیرش: ۹۹/۱۰/۱۰

چکیده

مقدمه: گسترش پژوهش‌های پزشکی طی دهه‌های اخیر، ضرورت حاکمیت ارزش‌های اخلاقی و نهادینه شدن اصول انسانی در مراکز علمی - پژوهشی را نمایان نموده است. وجود انحرافات و سوء استفاده‌ها در مسیر پژوهش منجر به وضع قوانین اخلاقی و ایجاد نظارت دقیق شده است. هدف از این مطالعه، مروری بر عوامل موثر بر اخلاق در پژوهش‌های علوم پزشکی می‌باشد.

مواد و روش‌ها: مطالعه حاضر با جستجو به صورت مروری در متون موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی فارسی و انگلیسی شامل Google scholars, SID, Magiran و PubMed با کلید واژه‌های اخلاق پژوهش، علوم پزشکی، عوامل فردی و عوامل محیطی در سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۹ انجام گردید.

یافته‌ها: نتایج مطالعات بررسی شده عوامل موثر بر رعایت اخلاق پژوهش را در دو محور کلی عوامل فردی و عوامل محیطی گزارش داده‌اند. عوامل درونی همچون ناآگاهی پژوهشگر از موازین و قواعد اخلاق پژوهش، راحت‌طلبی و دستیابی سریع به نتیجه از طریق داده سازی و مدرک‌گرایی، باورهای دینی، شخصیت و نگرش پژوهشگر، وجدان پژوهشگر، رویکرد مدرک‌گرایی، مشکلات اقتصادی، محدودیت‌های زمانی و تاثیرپذیری از محیط و اطرافیان عواملی هستند که بر میزان رعایت اخلاق پژوهش تاثیر می‌گذارند. عوامل بیرونی همچون کمبود زمان، فشارهای مالی و اقتصادی، اجبار دانشجویان به ارائه مقالات علمی و همکاری نکردن استادان در فرآیند کار دانشجوی، نگرانی جهت پیدا کردن شغل آینده و از دست دادن شرایط استخدامی، جو رقابتی بین دانشجویان برای افزایش رزومه کاری، تأثیر و نقش استادان بر رفتار دانشجویان و به وجود آوردن جو رقابتی که بر اخلاق پژوهش موثر می‌باشند.

نتیجه گیری: با توجه به مطالعات مرور شده، وضعیت کنونی اخلاق در پژوهش با وضعیت ایده آل فاصله دارد. و به جهت کاهش این فاصله اقدامات جدی و تغییرات اساسی پیشنهاد می‌گردد.

کلمات کلیدی: اخلاق پژوهش، علوم پزشکی، عوامل فردی، عوامل محیطی

نویسنده مسئول:

دانشیار دانشکده مدیریت واحد تهران مرکز

۰۹۱۲۳۱۱۹۹۸۵

E-mail: dr.alirezaamirkabiri@gmail.com

مقدمه

برای آنان و بسیاری از مطالب اخلاقی دیگر باید در کلیه پژوهش‌ها مدنظر پژوهشگران قرار گیرد^۱.

براساس پژوهش‌ها و بنیان نظری موجود، نبود دانش کافی، سرشت و شخصیت پژوهشگران، ناتوانی مالی را می‌توان در زمره عوامل فردی موثر بر اخلاق در پژوهش نام برد. از عوامل محیطی می‌توان به کم توجهی دانشگاه‌ها و موسسات پژوهشی به آموزش شیوه صحیح نگارش و پژوهش علمی و فشارهای محیطی برای انتشار مقاله و انجام پژوهش در بین دانشگاهیان اشاره نمود^{۲-۹}.

در بیشتر مطالعات انجام شده در زمینه اخلاق در پژوهش، بر رعایت اصول اخلاقی در کلیه مراحل مختلف پژوهش به ویژه پژوهش‌های بالینی تاکید شده است. با این حال هنوز نیاز به انجام و انتشار پژوهش‌های بیشتر و عمیق تری در این حوزه احساس می‌شود. این پژوهش با هدف مرور مقالات و تبیین عوامل موثر بر رعایت اخلاق در پژوهش‌های علوم پزشکی می‌باشد.

مواد و روش‌ها

مطالعه حاضر با جستجو به صورت مروری در متون موجود در پایگاه‌های اطلاعاتی فارسی و انگلیسی شامل Google scholars, PubMed و SID, Magiran با کلید واژه‌های اخلاق پژوهش، علوم پزشکی، عوامل فردی و عوامل محیطی در سال‌های ۲۰۰۶ تا ۲۰۱۹ انجام گردید. مطالعات بسیاری در خصوص اخلاق پژوهش وجود داشت. در این مطالعه با بررسی متون حاصل از پایگاه‌های اطلاعاتی مقالات مرتبط با هدف مطالعه استخراج و مورد بحث و بررسی قرار گرفت.

نتایج

در این پژوهش اثر متغیرهای مختلف بر رعایت پژوهش در مقالات مورد بررسی قرار گرفت. نتایج مطالعات بررسی شده عوامل موثر بر رعایت اخلاق پژوهش را در دو محور کلی عوامل فردی و عوامل محیطی گزارش داده اند. عوامل درونی همچون ناآگاهی پژوهشگر از موازین و قواعد اخلاق پژوهش، راحت‌طلبی و دستیابی سریع به نتیجه از طریق داده سازی و مدرک‌گرایی، باورهای دینی، شخصیت و نگرش پژوهشگر، وجدان پژوهشگر، رویکرد مدرک‌گرایی، مشکلات اقتصادی، محدودیت‌های زمانی و تأثیرپذیری از محیط و اطرافیان عواملی هستند که بر میزان رعایت

منظور از اخلاق پزشکی، رعایت موازین اخلاق عمومی و تخصصی توسط شاغلین پزشکی و بهداشت و منظور از اخلاق در پژوهش، رعایت موازین اخلاقی در مراحل مختلف پژوهش است^۱. روند اجرای پژوهش‌های پزشکی طی چند دهه اخیر، همگام با ارتقای سلامت و در پاسخ به آن، در بسیاری از کشورهای در حال توسعه رو به افزایش است، گرچه این تحولات، همگام با ارزش‌های اخلاقی گسترش نیافته است^۲.

به علت اتفاقات درد آوری که در طی پژوهش‌های مختلف طی سالیان دراز رخ داده است، امروزه در بسیاری از مراکز پژوهشی کمیته‌های اخلاق پزشکی وجود دارد، با این حال متأسفانه انجام پژوهش گاهی به علت آمیخته شدن با امتیازاتی که از آن حاصل می‌شود، ایجاد یک رقابت ناسالم نموده و گهگاه پژوهشگران را به راهی ناصواب و ارتکاب مصادیق سوء رفتار پژوهش می‌کشاند^۳. موضوع "اخلاق در پژوهش" از مهمترین مباحث و موضوعات مطرح در اخلاق پزشکی نوین می‌باشد که در حال حاضر توسط مجامع بین المللی، سازمان‌های منطقه ای، سیاستگذاران و برنامه ریزان کشورهای مختلف، و پژوهشگران و متخصصین رشته‌های مختلف علوم و فنون مورد توجه ویژه قرار دارد^۴.

قوانین اخلاق در پژوهش برای برخورد با مشکلات اخلاقی پژوهش‌ها و ارائه راهنمایی در این خصوص به وجود آمده اند. به عنوان مثال در سال ۱۹۷۹، کمیسیون ملی گزارشی را منتشر کرد که زیربنای رفتار پژوهشی را بر سه اصل احترام، بخشش و مهربانی و عدالت قرار داده است. در سال ۱۹۸۴ قوانین نورنبرگ در سازمان ملل تصویب شده است. بیانیه هلسینکی نیز از مهمترین بیانیه‌ها در زمینه اخلاق پژوهشی است. این موضوع آن چنان مهم است که نهادها و کمیته‌های مختلفی در این راستا تشکیل شده اند مانند کمیته اخلاق در انتشار پژوهش (COPE) و همچنین کمیته‌های تخصصی که به این موضوع بذل توجهی جدی داشته اند مانند کمیته بین المللی سردبیران مجلات پزشکی (ICMJE) و انجمن جهانی سردبیران علوم پزشکی (WAME)^{۵-۷}.

براساس مطالعات اخلاقی، رعایت صداقت در امانت علمی، در نظر گرفتن باورها، رفتار و نظام‌های اجتماعی، صداقت هنگام بررسی نتایج پژوهش، دقت در حسن استفاده از بودجه و وسایل، توجه به رفاه اعضای گروه پژوهش و اجتناب از ایجاد ناراحتی

بحث و نتیجه گیری

طبق نتایج حاصل از مرور مطالعات، عوامل موثر بر رعایت اخلاق پژوهش، شامل؛ عوامل فردی، سازمانی و محیطی هستند. در رابطه با عوامل فردی، بالغی دماوندی و همکاران بر امانتداری، مسئولیت پذیری، رعایت حقوق آزمودنی ها و کار گروهی، آگاهی به اصول و استانداردهای پژوهشی، رازداری و رعایت مسائل اخلاقی تاکید داشتند.^{۲۲} مطلبی فرد و همکاران نیز، تعهد، صداقت، انگیزش، پشتکار و صبوری، روحیه همکاری و کار گروهی را از ویژگی های فردی پژوهش می دانند.^{۲۳} از سویی دیگر در مطالعه عباس زاده، برخی عوامل فردی از قبیل؛ کامروایی ارتجالی، عادی شدن پایبند نبودن به اخلاق پژوهش، نگرش ابزاری به پژوهش و وضعیت دینداری پژوهشگر، در عدم پایبندی به اخلاق در پژوهش نقش مهمی داشته اند.^{۱۵} اسلامیان و مرادی در تبیین مولفه های اخلاق در پژوهش به سه مولفه؛ اصول اخلاقی فردی پژوهشگر، اصول اخلاقی مرتبط با شرکت کنندگان در پژوهش و اصول اخلاقی مرتبط با انتشار پژوهش اشاره کرده اند.^{۲۴}

در رابطه با عوامل سازمانی، در مطالعه پورمهدی بر لزوم توجه مدیران پژوهشی بر تجاری سازی نتایج و ایده های پژوهشی جهت رفاه جامعه تاکید شده است.^{۲۵} چوپانی نیز در مطالعه خود به موانع ساختاری و نظارت ضعیف سازمانی اشاره نموده و آنها را دلایلی برای بروز سوء رفتارهای پژوهشی می دانند.^{۲۶} نتایج مطالعه دیگری نشان داد که برخی موانع سازمانی از جمله؛ حجم زیاد کاری، کمبود امکانات، مقررات دست و پا گیر اداری، عدم استفاده از نتایج پژوهش ها و کافی نبودن امتیازات پژوهشی بر انجام و کیفیت پژوهش تأثیر دارند.^{۲۷} برخی مطالعات، نبود سازوکارهای مناسب برای تشخیص و تنبیه سارقان علمی، آموزش های ناکافی، عدم ترس از تنبیه و مواخذه شدن را از جمله عوامل موثر بر سرقت های علمی و پژوهشی می دانند.^{۲۸}

در رابطه با عوامل محیطی نیز نتایج مطالعات دیگر با نتایج ما هم خوانی دارد. برخی مطالعات عوامل محیطی را به دو دسته درون و برون دانشگاهی تقسیم کرده اند.^{۲۹،۳۰،۳۱} در جمع بندی نتایج و با توجه به مطالعات مرور شده، به نظر می رسد وضعیت کنونی اخلاق در پژوهش با وضعیت ایده آل فاصله دارد. بنابراین و به جهت کاهش این فاصله اقدامات جدی و تغییرات اساسی پیشنهاد می گردد. وضع قوانین خاص، آگاهی بخشی نسبت به قوانین اخلاق

اخلاق پژوهش تأثیر می گذارند.

عوامل بیرونی همچون کمبود زمان، فشارهای مالی و اقتصادی، نبود رفاه دانشجویی، لحاظ نشدن مشوق های مالی، اجبار دانشجویان به ارائه مقالات علمی و همکاری نکردن استادان در فرآیند کار دانشجویی، کمی محور بودن آیین نامه های ارتقای اساتید و دانشجویان، محدود بودن فرصت پژوهشی، پولی و بازاری شدن کار پژوهش، نگرانی جهت پیدا کردن شغل آینده و از دست دادن شرایط استخدامی، هزینه های سنوات تحصیلی و اجاره بهای خوابگاه می تواند منجر به شتابزدگی در انتشار یافته ها، جو رقابتی بین دانشجویان برای افزایش رزومه کاری، تأثیر و نقش استادان بر رفتار دانشجویان و به وجود آوردن جو رقابتی که بر اخلاق پژوهش موثر می باشند.

بررسی مطالعات مختلف بیانگر عدم رعایت اخلاق پژوهشی در بین اساتید و دانشجویان در حد متوسط رو به بالا می باشد.^{۱۹} براساس یافته های پژوهش حاضر متغیر وجدانی بودن از دلایل رعایت اخلاق در پژوهش های علوم پزشکی می باشد. رعایت سطوح بالاتر اخلاق پژوهش توسط افراد وجدانی به دلیل احساس مسئولیت بیشتر آنان و تمایلشان در بهره مندی از تکنیک های مناسب جهت انجام صحیح کارهایشان است.^۸

مذهبی بودن یکی از عواملی است که با رعایت اخلاق پژوهش همسو است.^{۲۰} افراد بسیار مذهبی بعید به نظر می رسد تحت هر شرایطی تقلب کنند. زیرا آموزش های مذهبی آن ها اعتقاد داشته است که تقلب اشتباه است و عواقب گسترده ای دارد.^{۱۸} همچنین دین برای ایجاد انگیزه در انسان، برای انجام رفتار اخلاقی، ضرورت دارد. دلیل این است که تنها پاداش و عقاب الهی است که می تواند انگیزه انجام کارهای اخلاقی باشد و غیر از این نمی تواند انگیزه ای وجود داشته باشد. بنابراین، افرادی که اعتقادی به دین ندارند انگیزه ای هم برای اخلاقی بودن ندارند.^{۲۱}

عدم برخورداری از رفاه مادی نیز به عنوان عاملی موثر بر عدم رعایت اخلاق در پژوهش در بسیاری از مطالعات ذکر شده است. مشکلات اقتصادی و معیشتی در پایبندی ضعیف به معیارهای اخلاق پژوهش نقش اساسی دارد. مشکلات اقتصادی، بیکاری دانشجویان، نبود امکانات و دغدغه شغلی از مقولات مهمی است که در مفهوم رفاه مادی می گنجد.^{۱۵}

بر پژوهش، آموزش اخلاق پژوهش از طریق برگزاری کارگاه، الزام و نظارت بر رعایت پروتکل‌های مصوب کمیته ملی اخلاق در فرهنگ سازی، حمایت مالی از پژوهشگران، برطرف سازی پژوهش‌های زمانی دانشجویان، تقویت اصول دینی و اخلاقی، اقدامات می‌باشند.

جدول ۱: مطالعات آورده شده در پژوهش حاضر

ردیف	نام پژوهشگر	سال انتشار	نوع مطالعه	تعداد نمونه	توضیح مطالعه	یافته اصلی
۱	پورحاجی و همکاران ^۹	۱۳۹۸	مقطعی	۴۰۰	عوامل موثر بر رعایت اخلاق پژوهش دانشجویان	دو متغیر محدودیت زمانی و فشارهای محیطی قابلیت پیش بینی رعایت اخلاق در پژوهش را دارند
۲	رضوی و همکاران ^{۱۳}	۱۳۹۶	مقطعی	۳۶۱	میزان رعایت کدهای اخلاقی در پژوهش‌های دانشجویان دندانپزشکی	رعایت اصول علمی اخلاق در پژوهش‌های انسانی در مطالعات دانشجویان عمومی تا رسیدن به حد مطلوب، فاصله ای طولانی دارد
۳	ثابت و همکاران ^۸	۱۳۹۶	توصیفی	۷۳۰	ارائه مدل پیش بین رعایت اخلاق در پژوهش بین دانشجویان	متغیرهای وجدانی بودن، شدت تنبیه ادراک شده، آموزش اخلاق پژوهش و نگرش مذهبی بیشترین اثر را بر رعایت اخلاق پژوهش داشته اند.
۴	عباس زاده و همکاران ^{۱۴}	۱۳۹۷	پیمایشی	۷۲۹	رابطه بین فرایند جامعه پذیری دانشگاهی با پایبندی به اخلاق پژوهش	بیشترین میزان پایبندی به اخلاق پژوهش مربوط به بعد احترام به حقوق آزمودنی و کمترین میزان آن مربوط به بعد مسئولیت پذیری اجتماعی می‌باشد.
۵	محمد عباس زاده و همکاران ^{۱۵}	۱۳۹۵	کیفی	۱۲	عوامل زمینه ساز پایبندی به اخلاق پژوهش در دانشجویان تحصیلات تکمیلی	یافته‌ها نشان داد که عوامل فردی (کامروایی ارتجالی، نگرش ابزاری به پژوهش و دینداری پژوهشگران) و ساختاری (جامعه‌پذیری آموزشی ناقص، برخوردار نبودن از رفاه مادی، برخوردار نبودن از رفاه غیر مادی، فشار هنجاری جامعه، یادگیری اجتماعی، کمیت محوری در آموزش عالی، نظارت روشمند ضعیف و نگرش منفی جامعه و جامعه علمی به دانشجو) و مشوق پیروی نکردن از معیارهای اخلاق پژوهش است و دوکسا سروری (عادی شدن) بی هنجاری علمی به عنوان هسته مرکزی مکشوف شد.
۶	اجاقی و همکاران ^{۱۶}	۱۳۹۰	کیفی	۲۱	تحلیل آسیب شناسی تقلب و سرقت علمی	عوامل درونی مربوط به استعدادها، ادراک و دریافت‌های خود شخص از طریق کانال‌های خانواده و جامعه بوده‌اند. عوامل بیرونی نیز از محیط اطراف بر عملکرد شخص در انجام کار پژوهشی نیرو وارد می‌کنند. در این مورد شخص در ارتکاب تخلف به طور اختیاری و غیر اختیاری، از محیط تأثیر می‌گیرد.
۷	Ritter ^{۱۷}	۲۰۰۶	مطالعه تجربی	دو کلاس برای مداخله و کنترل	مطالعه فرایند تصمیم گیری اخلاقی در دانشجویان	یافته‌ها حاکی از تفاوت‌های جنسیتی است به گونه ای که نسبت به سایر گروه‌ها، زنان در گروه آزمایش، آگاهی اخلاقی و فرآیندهای تصمیم گیری را به طور معنی داری بهبود بخشیدند.
۸	Bloodgood ^{۱۸}	۲۰۰۸	توصیفی پیمایشی	۲۳۰	تأثیر آموزش اخلاق، دینداری و هوشمندی در رفتار تقلب	در صورت گذراندن دوره ای از اخلاق، میزان تقلب در بین دانشجویان باهوش به طور قابل توجهی کاهش می‌یابد. افرادی که بسیار باهوش بودند، اگر به شدت مذهبی نیز باشند، کمتر تقلب می‌کنند.

Reference

- Hatami H, Hatami M, Rezazadeh Azari M. A look at the basics of ethics in research and medical ethics in the ancestral life (retraining article). *Teb va tazkiye journal* 2008, vol: 17, issue: 2, pp:82-95. [In Persian]
- Razavi Seyed M, Ghoddosi A, Almasi F, Hosseinpour S, Jannatikia M, Khodarahmi AM. REVIEW OF THE LEVEL OF HUMAN CODES PROTECTION IN RESEARCH CARRIED OUT BY DENTISTRY STUDENTS FROM 2001 TO 2015 IN ISFAHAN UNIVERSITY OF MEDICAL SCIENCES BASED ON THE DISSERTATIONS. *JOURNAL OF ISFAHAN DENTAL SCHOOL* 2017; 13(3):271-79.
- Heihat A. Survey of knowledge and attitude of researchers of Hormozgan University of Medical Sciences about observing ethics in research. 2011.
- Larijani, B., & Zahedi, F. An Outlook On Research

- Ethics Committees Worldwide And In Iran. *Journal Of Diabetes And Metabolic Disorders* 2006; 5(4): 281-297 .
5. <https://publicationethics.org/>
  6. Miller FG, Emanuel EJ, Rosenstein DL, Straus SE. Ethical issues concerning research in complementary and alternative medicine. *Jama*. 2004;291(5):599-604.
  7. Lashkarbolouki, M A. Framework For Codification Of Values And Ethical Codes Of Scientific And Technological Researches. *ETHICS IN SCIENCE & TECHNOLOGY* 2008;3:105.
  8. Sabet, A., Fili, A., Pouya, A., & Majidi, A. Providing a predicting model of ethics in research among students. *Ethics in Science and Technology*, 2018; 45(12):84-92 .
  9. Pourhaji, R., Mahram, B., Karshaki, H., & Javidi Kalate Ja'farabadi, T. Explaining Factors Affecting Students' Research Ethics and Comparing their Contribution in Various Educational Subgroups in Ferdowsi University of Mashhad. *Library and information research journal (studies in education & psychology)* 2020; 9(2): 24-43 .
  10. Kiani A, Navvabinejad SH, Ahmadi KH. Personality traits and professional ethics in counselors and psychologists. *Journal of Thought & Behavior in Clinical Psychology* 2008; 2(8).
  11. Fischer BA, Zigmund MJ, editors. Educational approaches for discouraging plagiarism. *Urologic Oncology: Seminars and Original Investigations*. Elsevier 2011.
  12. Berlinck RG. The academic plagiarism and its punishments-a review. *Revista Brasileira de Farmacognosia* 2011;21(3):365-72.
  13. Moghareh Abed, A., Razavi, S. M., Ghodousi, A., Amini, S., Shamir, H., & Fanaie, M. Review The Level Of Human And Animal Ethical Codes In Reviews Professional Theses Dental School Isfahan In A Period Of 15 Years (2001-2015). *Journal of Isfahan Dental School* 2018; 14(2).
  14. Abbaszadeh, M., Banifatemeh, H., Alizadeh-Aghdam, M. B., & Boudaghi, A. A STUDY OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE PROCESS OF ACADEMIC SOCIALIZATION AND COMMITMENT TO RESEARCH ETHICS (THE CASE OF POSTGRADUATE STUDENTS OF TABRIZ UNIVERSITY). *JOURNAL OF APPLIED SOCIOLOGY SPRING* 2018;29(1):63-86.
  15. Abbaszadeh, M., Banifatemeh, H., Alizadeh-Aghdam, M. B., & Boudaghi, A. The underlying commitment factors influencing research ethics among graduate students in Tabriz University: a Grounded Theory approach. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education* 2016; 22(1): 75-98 .
  16. Ojaghi M, Keyvanara M, Cheshmeh sohrabi M, Papi A. Pathology Analysis of Plagiarism: A Qualitative Research. *Iranian Journal of Medical Education* 2012, 11(9): 1063-1073.
  17. Ritter BA. Can business ethics be trained? A study of the ethical decision-making process in business students. *Journal of Business Ethics* 2006;68(2):153-64.
  18. Bloodgood JM, Turnley WH, Mudrack P. The influence of ethics instruction, religiosity, and intelligence on cheating behavior. *Journal of business ethics* 2008;82(3):557-71.
  19. Ghaderi M, Salimi M, BOLANDHEMMATAN K. Awareness & Consideration Faculty Members and Post-Graduate Students to Ethical Standards in Research. 2016
  20. Geyer AL, Baumeister RF. Religion, Morality, and Self-Control: Values, Virtues, and Vices. 2005
  21. Berg J. How could ethics depend on religion. A companion to ethics Oxford: Blackwell. 1991
  22. Baleghi Damavandi S, Zamani F, Taghvae Yazdi M. Presenting a Model of Impact of Research Ethics on the Quality of Research of Faculty Members. *Journal of Babol University of Medical Sciences* 2019;21(1):223-9.
  23. Motallebifard A, Navehebrahim A, Mohsenzadeh F. Recognizing professional and ethical indicators in university teaching from the perspectives of postgraduate students: a qualitative approach. 2012
  24. Eslamian H, Moradi Doliskani M. Identification of Components and Indicators of Research Ethics in Higher Education and their Analysis in the Persian Sources of Research Methodology. *Higher Education Letter* 2019;12(45):31-67.
  25. Pourmahdi A, Mohammaddavoodi, A, Mohammadkhani, K. Presenting a model for promoting research ethics in order to commercialize academic research (Case: Islamic Azad Universities of Ardabil Province). *Journal of Research in Educational System* 2018;12: 315-335 .
  26. Choopani, H., Siadat, S. A., & Rajaeepour, S. Organizational Factors Related to Research Misconduct with Emphasis on Professional Ethics in Research. *Ethics in Science and Technology* 2020; 15(1):71-78 .
  27. Hosseininasab A, Alidousti Shahraki K, Noohi E, Kamali M. The barriers of research from the view point of nurses and midwives working at Shiraz teaching hospitals, in 2009. *Health and Development Journal* 2013;2(2):149-56.
  28. Zamani BE, Azimi SA, Soleymani N. Identifying and prioritizing the effective factors affecting the students' plagiarism in Isfahan University. *Quarterly Journal of Research and Planning in Higher Education* 2013;19(1):91-110.
  29. valizadeh l, ghiasvandian s, ABEDI H, zamanzadeh v. Challenges and solutions of MSc education in nursing: a qualitative study. *Iranian Journal of Medical Education* 2012 ;11(8):1010-23.
  30. Wilson A, Howitt S, Wilson K, Roberts P. Academics' perceptions of the purpose of undergraduate research experiences in a research-intensive degree. *Studies in Higher Education* 2012;37(5):513-26.
  31. Talukdar J, Aspland T, Datta P. Australian Higher Education and the Course Experience Questionnaire: Insights, Implications and Recommendations. *Australian Universities' Review* 2013;55(1):27-35.

Zahra Esmaeili Abdar¹,
Alireza Amirkabiri^{2*},
Farideh Haghshenas
Kashani³, Mohammadreza
Rabiee Mandejin³

¹Student, Faculty of
Management, Islamic Azad
University, Central Tehran
Branch, Tehran, Iran

²Associate professor, Faculty
of Management, Islamic
Azad University, Central
Tehran Branch, Tehran,
Iran

³Assistant professor, Faculty of
Management, Islamic Azad
University, Central Tehran
Branch, Tehran, Iran

Investigation of Factors Affecting the Observance of Ethics in Medical Research

Received: 6 Sept. 2020 Accepted: 30 Dec. 2020

Abstract

Introduction: The development of medical research in recent decades has shown the need for the rule of moral values and the institutionalization of human principles in scientific-research centers. Existence of deviations and abuses in the research path has led to the establishment of ethical laws and close supervision. The purpose of this study is reviewing the factors affecting ethics in medical research.

Methods: Methods: The present study was conducted by the literature searching in Persian and English languages in the electronic databases including; Google scholars, SID, Magiran and PubMed, with 2006 to 2019 date limitation. The search keywords of "ethics", "medical sciences", "personal factors" and "environmental factors" were used for searching mentioned databases.

Results: The literature reviews indicated that the factors affecting the observance of research ethics have reported in two general axes of individual factors and environmental factors. The researcher's ignorance of the norms and rules of research ethics, convenience and rapid achievement of results, religious beliefs, researcher personality and attitude, researcher conscience, tendency to earn a degree, economic problems, time limitations, and Being influenced by the environment and others are Internal factors that affected on the rate and regard of research ethics. External factors such as lack of time, financial and economic pressures, forcing students to submit scientific papers, Lack of cooperation between students and professors, worries about job finding in future or employment conditions losing, competitive atmosphere among students to Raise their resume, Professors' role and impact on students' behavior, and competitive atmosphere creating that affect research ethics.

Conclusion: According to the reviewed studies, the current state of research ethics is far from ideal. It is needed serious action and fundamental changes in supervisor and policy-making to bridge this gap.

Keywords: Research ethics, Medical sciences, Research individual factors, Research environment factors

*Corresponding Author:
Associate professor, Faculty of
Management, Islamic Azad
University, Central Tehran
Branch, Tehran, Iran.